

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S posebnim blagoslovom

Njih Svetosti papeža Leona XIII.,

Njih Prezvzišenosti kneza nadškofa goriškega

in prečastitega generaljnega ministra celega frančiškanskega reda
vreja in izdaje

P. Stanislav Škrabec,

mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

Vsebina 4. zvezka.

Večerno spraševanje vesti	97
Sv. rožni venec. IV. Koterega si devica v tempelju darovala	99
1. Jeruzalemski tempelj	99
2. Marijino očiščevanje	102
Življenje sv. Leonarda Portomavriškega.	
VIII. pogl. Kako je vodil sv. Leonard svete misijone	105
Marijina hišica v Loreti (Dalje)	114
O raznoverstni slepoti. II.	116
Vsakdanji kruh. 4. Za mesec aprilj — mali traven	119
Sv. Tomaža Akvinskega razlaganje Gospodove molitve.	
10. Kir si v nebesih	121
Nekoliko kerščanskega nauka. 2. O plesu	123
Priporočilo v molitev	126
Zahvala za vslišano molitev	127

V GORICI.

Hilarijanska tiskarna.

1894.

Nekoliko slovenske slovnice za poskušnjo.

(Dalje. §. 14. konec.)

Kaker *tj.* tako se spreminja v prvotni slovensčini tudi *kt* in *gt* v *tj'* = *č*, po naše *č*; noktis: noč, nō'č; mogtis: moč, mō'č; duktê: dūci, hēi'. Tudi ta glasoslovni zakon je pri nas že davno ob veljavo. Vender *kt* ali *gt* tudi dan-današnji ni priljubljena zveza, *k* ali *g* se pred *t* spreminja zdaj navadno v *h*¹⁾: nō'ht, nehté'ri, hte'bi.

Dt in *tt* daje *st*: ča'st (koren: čit) poš'a'st (kor. šid), či'slō (iz čistlo), ve'slō (vestlo)²⁾; *tl* daje *dl* in dalje *l*: *metlo, me'dlō, me'lō; *dc* daje *cv*: sàrcé'.

Pt in *bt* daje *pst* ali *bst*: so'pstì, zé'bstì; v začetku *p* odpada: ti'č, ti'ca. Kako da pišejo naši stari *ptuj* za *tuj* ni jasno. *Bč* se spreminja nekod v *pč* ali *vč*, *č*: pčé'la, včé'la ali čé'la; drugod se prestavlja in spreminja v *čm* ali *[d]žb*: čm'é'la, žb'é'la. *Dč* daje *hč* ali *šč*: dč'i': hč'i', šč'i'.³⁾ *Šč* daje *šv*: še, nevošlj'iv, na Gorenjskem sploh (razen ščim iz sčim); *ščc* daje *šč*, lo'sščac (Zecke), g. lo'sčca, pi'sščac g. pišca (Trub.)

Pš se izgovarja po več krajih ko *vš*: vš'e'nō, vš'enica, lē'vše. *Šš* daje *hš*, *kš*: vi'sš'i:⁴⁾ vi'hši, vi'kši; *čš*: kš ali *č*: véčši: vé'kši, vé'či.⁵⁾

Čt daje *št*: ništar, štē'ti, štiri'⁶⁾; *čk*: šk: gār'ski;⁷⁾ *čk*: sk: lj'uški; *ct*: st, boga'stvō.

¹⁾ V ogerski slov. dalje v *š*, kto, kor. htō, og. što; kteri, hteri, og. šteri. — Kranjci so si pomagali drugači; kto so omečili v *gdō*, kar je navadno vse do prejšnjega stoletja; pri tem sta nastala oba mehka glasova ob enem in je torej *g* tako opravičen, kakor *d*, prim. staro-češko *gderý* (kar se je res da pisalo *kderý*, ali izgovarjalo *gderý*) za *který*; *g* je pozneje odpadel, ostalo je samo *dō'* (Trubar: *du*); *ktéri* so preobrnili v *tkéri* (kakor Hervatje *ktō* v *tkō*); *t* je potem mogel odpasti: *kéri*, prim. Ka'lčič iz Tka'lčič. (V gorenjsčini se spreminja *tk* v *hk*: hka'ti, s'lahka, re'hka'v, oh kō't itd. Podobno: oh tam, pr'éhte, poh gla'vo itd. za: odtam, pr'édte, pod gla'vo.)

²⁾ Na Primorskem in Beneškem se spreminja v *s* tudi *d*, ki po izpadu kratkega *i* prihaja pred *t*: narest, navast, povést (povédeti) — V narečjih se spreminja *tl* v *kl*, *dl* v *gl*, *ta* v *kn*, *dn* v *gn*: fi'rkálj' iz fi'rtálj', k'iklj'a iz k'itlja (Dalm. kitla), čé'glj'ac iz čé'dlj'ac, knalō iz tna'lō, gna'r iz dna'r, gnes iz dnes (staj.) Za drugod navadno prékla govore v Rib. prě'tla.

³⁾ *Tš* daje *č* v nihče iz niktože, niktže; ta *č* je bil prvotno *č*, primeri rezij. nihči in staro hrv. ničće, ničće in ničtože, ničtže, ništože, ništže.

⁴⁾ Dalm. in drugi pišejo še višiši, nižiši, tožiši.

⁵⁾ V 1. fris. sp. je vuensih brati brez dvojbe venčih (iz večših); *čš* se je bilo torej že takrat sprijelo v *č*, kakor vidimo to že zdaj v rezijanščini, kjer se za večši govori vinči, v adv. kjer ni bilo š nigrdar zraven pa več, vač, ali vič, torej zmirom s *č*. Vender je tudi kraško vičči iz večšči, ne iz večji, kakor pričajo ostali komparativi, ki so vsi na -ši, ne na -ji. V novejšem času se vailjuje v knjige večji, kar bi bilo iz večji, kakor višji, nižji, mlaji iz višiji, nižiji, mladji. Jaz sem v svojem rojstnem kraju slišal vi'sjl, ni'zjl, vlsó'čjl, globó'čjl itd. ali zraven le vé'čl, ne večji; zato se mi zdi, da je vé'čl iz vé'čšl tudi po tistih krajih, kjer se rabijo sicer komparativi na -ji, da ima torej večji prav tako malo pravice kakor n. pr. lé'pjl ali lé'pjl nam. lé'pši.

⁶⁾ Zdaj se pa vender govori čte za hočete, in tako že v 16. stol.

⁷⁾ Pri adjektivih na -ški, na Gorenjskem tudi v drugih primerih:

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XIII. tečaj.

V Gorici, 1894.

4. zvezek.

Večerno spraševanje vesti.

„Zvečer naj se sprašajo, ali so kaj takega premišljeno storili; če so storili, naj greh s pokoro popravijo.“
(Vodilo tretjega reda.)

Vest si sprašujemo pred spovedjo, to dobro ve vsak ud tretjega reda. Razun tega spraševanja vesti je pa še dvojno drugo, česer ne ve vsaki. Ker je pa tudi to dvojno zelo koristno, zato hočemo eno, namreč večerno spraševanje vesti, nekoliko opisati.

Svetniki so si po večkrat na dan spraševali vest in pobožni kristijani še vedno tako delajo. Vodilo tretjega reda tudi predpisuje vsakdanje večerno spraševanje vesti, in zakaj? Iz raznih in važnih vzrokov. Učeniki pobožnega življenja pravijo, da je serce spreobrnjenega grešnika po spovedi podobno vertu, katerega je napravil vertnar na zapuščeni zemlji. Posekati je moral drevesa in germovje, izkopati korenine in ternje, pobrati osat in plevel, zemljo dobro prekopati in pognojiti. Tako očisti tudi grešnik svoje serce z dobro spovedjo. Ali, ako želi vertnar imeti zmirom lep in snažen vert, ga mora zmirom čistiti; zakaj, korenine, ki so ostale v zemlji, rade poganjajo in plevel se zopet prikaže, ako ga je tudi že dvakrat ali trikrat pobral.

Ravno tako ostane v našem sercu po sv. spovedi nagnjenje do greha in strast. Ako hočeš ohraniti čisto vest, treba torej, da pogledaš kaker dober vertnar vsak dan vsaj enkrat, ali se je prikazalo kaj pleyela, kak greh, na vertu tvoje duše in ako ga boš našel, pokončaj ga precej s kesanjem in pravim obžalovanjem. Ako si ne boš spraševal vesti vsak večer, se ne boš za dolgo znebil greha in sv. Bernard pravi, da ne more rasti čednost v društvu z grehom. (Sermo 48. in Cant.). Ako želiš biti vedno boljši ud tretjega reda, sprašuj si torej vest vsak večer.

Ako boš zvečer svojo vest spraševal in grehe zapisaval, se boš prav lahko pripravljaj za navadno in tudi za letno spoved, in ako boš pregledaval konec tjedna grehe, ketere boš storil mej tjednom, boš precej spoznal, kateri greh si največkrat storil in ketera strast ti zapoveduje; ako pa poznaš svojo slabost, se boš lahko poboljšal. In ako boš primerjal grehe enega tjedna z grehi drugega tjedna, boš hitro zapazil, ali si se poboljšal, ali pa poslabšal. Glej, kako koristno je vsakdanje spraševanje vesti!

Učeniki pobožnega življenja svetujejo vsakdanje spraševanje vesti tudi za tega voljo, da nas Bog ne bo sodil, ako se bomo sami sodili sè spraševanjem vesti. Zakaj sv. apostelj Pavel pravi: „Ako bi sami sebe presodili, bi ne bili sojeni“ 1. Kor. 11, 31. Ako pa resno premisliš, kako strašna bo božja sodba, kako natanko bo Bog takrat vse sprašal in se ne bo dal sprostiti, kako ostro te bo kaznil, ako bo našel greh na tvoji duši, si boš prav rad svojo vest spraševal, da boš ušel tako strašni sodbi.

Večerno spraševanje vesti lahko tako le opravljaš.

Naj prej zahvali Boga za vse prejete dobrote, posebno pa tega dneva; potem prosi sv. Duha razsvetljenja, da bi mogel z njegovo pomočjo dobro sprašati svojo vest čez vse, kar si storil od zadnjega spraševanja vesti, namreč pretečeni dan. Nato se sprašaj, kako si preživel noč, jutro, popoldan in večer; ako ti vest očita kak greh, ga obžaluj, obudi stud in resnično kesanje nad njim, opravi kako pametno pokoro za svoj greh, in ga zapiši, pa tako, da ga boš mogel samo ti brati in ne drugi. Naj boljši bo, če boš imel vedno pri sebi papir, na keterega zapisuješ svoje vsakdanje grehe. Prav dobro pa premisli, kako se boš varoval denes storjenega greha, zakaj resnično kesanje in paterdni sklep sta naj bolj važna dela spraševanja vesti. Keder si svojo vest tako sprašal, opravi še večerno molitev.

Sv. rožni venec.

P. F. H.

IV.

„Keterega si, devica, v tempeljnu darovala.“

„Ko so bili dopolnjeni dnevi njenega očiščevanja po Mojzovski postavi, so ga prinesli v Jeruzalem, da so ga postavili pred Gospoda“. Luk. 2, 22.

1. Jeruzalemski tempelj.

Od začetka Judje niso imeli tempeljna. Opravljali so svojo božjo službo v šotoru, keterega je zdelal Mojzes natanko po obrazcu, ki mu ga je bil pokazal Bog na Sinajski gori. Še le kralj David je namerjal postaviti veličasten tempelj. Pripravljal je v ta namen zakladov in družih potrebnih reči. Pa še le njegov sin Salomon je sezidal na hribu Morija v Jeruzalemu prekrasni tempelj, keterega je občudoval ves svet, okoli tisoč let pred Kristusom.

Hrib Morija pa je bil vže veliko let popreje odločen v ta namen; zakaj na tem kraji je hotel Abraham svojega sinu Izaaka Bogu darovati. Na tem kraji je bil postavil tudi David proti koncu svojega vladanja altar, da bi nehala kuga.

Ko je Salomon dedelal tempelj, se je slovesno posvetil. Ko so prenesli tudi skrinjo zaveze v tempelj in postavili v najsvejtejše, je napolnil oblak hišo Gospodovo. Bog sam, ki je v podobi ognjenega oblaka šel pred svojim ljudstvom pri odhodu iz Egipta in ga v oblaku varoval, si je izvolil v tempeljnu stalno prebivališče v podobi skrivnostnega oblaka ter ga je napolnjeval se svojim veličastvom.

Ko je pa ljudstvo zapustilo Gospodove poti in jelo častiti malike in se ni zmenilo za svarjenje prerokov, si je nakopalo jezo in kazen božjo; zato ga je dal Gospod v roke njegovih sovražnikov. Leta 588. pr. Kr. pride babilonski kralj Nebukadnecer z veliko vojsko, razdene mesto in tempelj ter odpelje Jude v babilonsko sužnost.

Leta 536. pr. Kr. je perzijanski kralj Cir dovolil Judom, da se smejo verniti v svojo domovino in zopet sezidati tempelj, ker mu je Bog tako zapovedal.

Tudi jim je dal nazaj zlato in sreberno posodo, katero je bil Nebukadnecer odnesel v Babilon. Pod vodstvom velikega dohovnika Jozua in vojvoda Zorobabela so jeli Judje zidati novi tempelj. Starejši ljudje in duhovni, ki so še videli Salomonov tempelj, so z glavami majali, ko se je bilo delo pričelo, in britko jokali, ker so videli, da novi tempelj še senca ne bo proti Salomonovemu. Perzijski kralj Artakserks je dal zidanje vstaviti in še le kralj Darij je l. 520. zopet dovolil, da se sme delo nadaljevati. Na to je bil v štirih letih tempelj srečno sezidan in l. 516. pr. Kr. so ga slovesno posvetili.

Kralj Antijoh Epifan, ki je hotel Jude prisiliti, naj časte gerške malike, je oropal tempelj ter ga hudo oskrnil. Juda Makabejec ga je zopet popravil in posvetil leta 165. pr. Kr. in od zunaj ozališal z raznim lepotičjem. V večo varnost pred pagani je tudi ves hrib močno vterdil. V začetku svojega vladanja je oblegal tudi kralj Herod tempelj in razdjal nekaj predvorov. Vso škodo pa je sam popravil, ker je leta 21. pr. Kr. tempelj popolnoma predelal, da je bil videti, kakor bi bil nov. Tempelj sam je popravljval poldrugo leto, preddvora pa je zidal celih osem let.

Če se je popotnik bližal Jeruzalemu, se mu je zdel tempelj zavoljo belega marmorja, iz katerega je bil sezidan, kakor homec, katerega pokriva sneg. Od blizu pa se je ob jasnem vremenu v sončnih žarkih ves lesketal od zlatih plošč; posebno so se lesketale v sončnih žarkih zlate sulice, ki so bile po verhu prav gosto nasajene, da so odganjale tiče in varovale stavbo onesnaženja. Prav od blizu pa je občudoval lepoto stavbe in velikost posameznih delov; zakaj marsiketeri kameni so bili po pet in štirideset komolcev dolgi, šest široki in pet visoki. Pač so lahko rekli aposteljni gredé iz tempeljna: „Učenik, poglej, kakošni kameni in kakošno zidanje.“ (Mark. 13, 1).

Tempelj sam ni bil posebno velik; pa okoli njega so stali veliki preddvori z lopami, obzidjem in vratmi in raznim postopjem. Vse to je stalo na hribu Morija, katerega je obdajal zid iz velikanskih čveterovogečnikov, ki je bil po nekaterih krajih tri do štiri sto komolcev visok. Ves prostor, na katerem so stala tempeljska poslopja, je imel podobo čveterokotnika, ki je bil pet sto komolcev dolg in širok. Ta prostor pa ni bila ravnina, ampak se je vzdigoval podobno stopnjicam. Naj skrajni oddelek, ki je delal zlasti proti južni strani precejšno ravnino, obdajal

je zid z več vrati. Na tri strani: proti vzhodu, severu in zapadu je bila ob zidu dvojna lopa. Vzhodna se je zvala tudi Salomonova, ker so bili ta še ostanki Salomonovega zidu. Proti južni strani je bila ob zidu trojna lopa; imenovali so jo kraljevo. Od tega skrajnega oddelka, ki so ga imenovali tudi predvor nejevernikov, ker so tu smeli moliti tudi menjevalci in prodajalci živali za daritev, prišel si po štirinajst stopnjicah v predvor Judov. Pred vhodi so bili na stebrih napisi v hebrejskem, gerškem in latinskem jeziku, da je pod smertno kaznijo prepovedan vhod nejevernikom in nečistim v ta preddvor. Imel je dva oddelka: enega za može, drugega za ženske. V tem predvoru je bil čveterokotni prostor z lepo, nizko ograjo, da je moglo ljudstvo noter gledati. Ta prostor se je imenoval duhovniški preddvor. Tu je bil žgavni altar, na katerem so sežigali meso darovanih živali. Zgornja vogla altarja sta molela kvišku kakor rogova.

Tempelj sam je stal na verhuncu hriba in je dajal krasen pogled. Imel je odprto lopo, v sredi katere je bil vhod v svetišče. Vhod je zakrivalo lepo vezeno zagrinjalo. V svetišču je bil svetilnik iz zlata, na katerem je gorelo sedem svetilnic; potem zlata miza s predpostavljenimi kruhi in v sredi pozlačen kadilnik, na katerem so zjutraj in zvečer zažigali kadilo. Za kadilnikom je bil vhod v najsvetejše, katerega je zakrivalo tudi dragoceno zagrinjalo. V najsvetejše je smel le veliki duhovnik enkrat na leto na praznik sprave. V najsvetejšem je bila nekadašnja skrinja zaveze, v kateri ste bile tabli, na kateri je Bog zapisal deset zapovedi, nad njo pa kerubina. Ko so bili Judje odpeljani v Babilonsko sužnjost, je bil prerok Jeremija skrinjo zaveze s kadilnim oltarjem skrival v neko votlino na gori Nebo. Ko so se vernili iz sužnosti, je niso mogli več najti; zato je bilo najsvetejše od tega časa prazno.

Če je bil tudi drugi tempelj glede lepote in veličastva veliko za prvim, ker mu je manjkala ravno glavna reč, skrinja zaveze se skrivnostnim oblakom, tolažil je vže prerok Hagej, ki je videl tempelj zidati, ljudstvo z obljubo, da bo ravno ta tempelj napolnjen z božjim veličanstvom. „Nikar se ne bojte! To govori Gospod vojnih čet: Še malo časa je, in jaz bom potresel nebo in zemljo in morje in suho; in potresel bom vse narode in prišel bo Zaželeni vsem narodom, in napolnil bom to

hišo z veličastvom, pravi Gospod vojnih čet; in na tem kraji bom dal mir, pravi Gospod vojnih čet.“ (Hag. 2, 7.—11.)

Ko so prinesli Jezusa v tempelj h darovanju, tedaj se je spolnilo to prerokovanje. In starček Simeon ga je imenoval luč v razsvetljenje narodov. Pravi tempelj si je mej ljudmi bivajoči Bog iz Marije prečiste device po moči sv. Duha pripravil. Saj Jezus sam imenuje svoje telo pravi tempelj. S prihodom Jezusa Kristusa in njegove deviške matere v tempelj se je tudi nekako spolnilo prerokovanje preroka Jeremije, da bodo skrinjo zaveze zopet našli; ker sv. cerkev imenuje Marijo „skrinjo zaveze.“

Veličastni tempelj, kaker ga je bil Herod popravil, je stal le sedemdeset let. Ko so Rimljani razdjali Jeruzalem, so porušili tudi tempelj, kaker je bil Jezus naprej povedal. Na mestu, kjer je negdaj stal tempelj, je dandenes velika mošeja, katero je sezidal kalif Omar l. 638, ko je dobil v oblast sveto mesto.

2. Marijino očiščevanje.

„Gospod! moje serce se ne napihuje, in moje oči se ne vzdigujejo, tudi ne hodim po velicih in čudovitih rečeh, ki so mi previsoke“ (psl. 130) tako je o sebi spričeval kralj David. Veliko bolj je mogla tako o sebi govoriti preblazena devica Marija. Kolikokrat je pokazala to otroško priprostost in pravo ponižnost, ne tolikanj z besedami, kaker v dejanji v vsem svojim življenji! Prav posebno pa je pokazala to čednost deviška mati, ko se je podverгла postavi, ki ni vezala niti nje niti njenega dojenčka. „Nad postavo stare zaveze jo je vzdignila milost, pod postavo pa jo je postavila njena ponižnost“ pravi sv. Avguštín. Marija pa se je tem raje podverгла postavi, ketera jo je poniževala, ker jo je njeno serce sililo, da se zahvali nebeškemu Očetu za rojstvo njegovega Sinu.

Postava pa jej je ravno ponujala priložnost, da zadosti tej želji svojega serca in roma se svojim božjim detetom v tempelj v Jeruzalem, da daruje dete nebeškemu Očetu v imenu vsega človeškega rodu. „Ko so bili dnevi njenega očiščevanja dopolnjeni po Mojzesovi postavi, so ga prinesli v Jeruzalem, da so ga postavili pred Gospoda, kaker je pisano v postavi Gospodovi: Vse pervorojeno moškega spola bodi posvečeno Gospodu, in da so dar opravili, kaker je rečeno v postavi Gospodovi, dve gerlici ali dva mlada goloba.“ (Luk. 2, 22—25.)

Razun očiščevanja pa je imela Marija še drugi namen, da svoje dete daruje Bogu in kot pervorojenega odkupi. Pa, zakaj naj Jezusa odkupi? Saj je prišel zato na svet, da postane duhovnik Najvišjega, da, večni veliki duhovnik, ki bo posredoval spravo mej grešnim človeškim rodом in Bogom na vse čase! Na to vprašanje nam odgovarja sv. Bernard tako: „To darovanje se nam zdi jako globokega pomena, ker se tako velik dar Bogu daruje, da se s parom ptičev zopet odkupi in nazaj nese. Pa ta Sin se bo zopet daroval, ne v tempeljnu v naročji sivega starčka Simeona, ampak zunaj mesta na lesu sv. križa. On bo zopet prišel, ne da bi bil s tujim denarjem odkupljen, ampak da z lastno kervjo druge odkupi; ker ga je Oče poslal v odrešenje svojega ljudstva. To bo njegova večerna daritev, ona je bila njegova jutranja. To darovanje v tempeljnu ko jutranja daritev je bilo sicer nebeškemu Očetu všeč; pa ona daritev na križi ko večerna daritev bo še le prava veljavna daritev. Tako je bil Jezus po svojem rojstvu odkupljen, da se je mogel dati s popolno prostostjo za odkupnino.“

Sv. Tomaž iz Viljenove pa piše: „O edini kup, o prečudno odkupljenje! Ke bi vedel, duhovnik, kedo je, ki se bo odkupil, ne dal bi ga za vse zlato sveta, za vse dragocenosti. Odpusti mi, sveta devica, zakaj, ke bi bil jaz tisti duhovnik, ne bil bi pustil takega Sina odkupiti. Rekel bi bil: Pojdi, o sveta devica, v svojo domovino na svoj dom. Ta otrok je po postavi Gospodov, ker je pervorojenec. Takega pervorojenca ne pustim odkupiti. Zanj ne velja postava odkupljenja. In če se prelomi postava, naj se prelomi zavoljo takega otroka. Pa kedo bi mogel tebe, o naša slava, kedo bi mogel tebe, o naše veselje, tako žaliti? Kedo bi se derznil govoriti take besede? Odkupljen je za pet sekljev od device Odrešenik, ki ima s petimi ranami odkupiti vesoljni svet. Pet sekljev je bil toraj cenjen Bog in človek! Kedo je kedaj za tako majhino ceno kupil tako blago?“

Dobiček, ki ga je nam prineslo to odkupljenje, opisuje nam ravno ta svetnik s temi le zgovornimi besedami: „O dobri Jezus, sedaj si naš, naš po dvojni pravici! Dal Te je nam Oče, nam te je mati odkupila! Ti si naš, ker si nam dan, Ti si naš, ker si kupljen. Naša lastnina si po dvojni pravici. Če si naš, je tudi vse tvoje naše. Zakaj čigar je oseba, tega je tudi imetje osebe. Naša so toraj tvoja zasluženja, naše tvoje rane, naš jok deteta, naš trud učenika, naše bolečine vmirajočega. Kar si na

svetu storil, kar si terpel, kar si zaslužil, je po vsej pravici naše, ker si ti naš. Oj, s kolikimi zaslugami sem obogatel! Če tudi so velike moje pregrehe in hudobije, vender so večja moja zaslužnja, moja pravim; ne moja, kaker bi jih bil sam zaslužil, ampak moja, ker sem jih od tebe prejel. Moja, ker, derznem se reči, ker so mojega služabnika, keterega je devica meni odkupila. Daj, o Gospod, da bova skupaj sojena! Nečem, o Gospod, da bi me ločenega od tebe sodil; ker takrat bi bil v resnici pogubljen. Če boš štel moja zadolženja, sprejmi tudi moje odkupljenje. Ne loči me, Gospod, od sebe pri svoji sodbi, in vem, da me bo moja obsodba pripeljala k zmagi.“

Ko je deviška mati božje dete odkupila, ga je prejela zočet iz rok duhovnikovih, da ga bo enkrat za vselej na križu darovala. In ker je bila vboga, je darovala še goloba kot žgavni dar v zahvalo. Oj, kako všeč je bil pač ta dar vboge device nebeškemu Očetu, ko mu je bil mali dar vbožne vdove v evangeliji vže tako všeč, ker ne gleda na velikost daru, ampak na namen, s katerim se mu daruje!

Sveta devica Marija prinese dar vbožih; mati naj bogatejšega in najvišjega je vbožna, im po njej postane celo Bog vbog. Oj koliko zasluženje mora toraj pred Bogom imeti vboštvo, če ga človek poterpežljivo prenaša! Naj bi zato iz zgleda Jezusa Kristusa in njegove vbožne matere zajemali tolažbo vsi tisti, ki se morajo boriti s pomanjkanjem in vboštvom in pogostokrat tudi najpotrebnejšega nimajo. Če ti je Bog poslal vboštvo in je iz ljubezni do njega vdano prenašaš, gotovo te čaka največe plačilo v nebesih.

Pa tudi še drugi se morejo od Marije učiti. Vi vsi, ki bi radi v čednostih napredovali, z vašo slabostjo pa ne pridete do zaželenega namena, nikar ne bodite maloserčni in ne obupajte, če morete le malo storiti v božjo čast. Potolažite se, ker Gospod ne gleda toliko na to, kar kedo stori, ampak iz kakega namena stori. Tudi najmanjše dobro delo, opravljeno iz dobrega namena, ima pred Bogom veliko veljavo. Če ne morete Bogu v dar prinesiti daru bogatih, velikodušnih čednosti, prinesite mu dar vbožih, kaker Marija. Darujte mu svoje betežnosti in spokorne zdihljeje; darujte se mu v ponižnosti samega sebe ze vsemi svojimi slabostmi in pomanjkljivostmi, in dobri in vsmiljeni Bog, ki je Marijin dar milostivo sprejel, bode tudi vašo zvestobo v malem in vašo ponižnost sprejel in blagoslovil.

Življenje sv. Leonarda Portomavriškega

(P. A. M.)

VIII. Poglavje.

Kako je vodil sv. Leonard sv. misijone.

Ako pregledujemo pravila, ketera je spisal naš svetnik za sv. misijon, zdi se nam, kaker bi gledali v najskrivniše predale njegove svete duše. Iz vsega odseva svet mir, ponižnost, zaničevanje posvetnih dobrot, velika ljubezen do nesrečnih grešnikov.

Preden je sv. Leonard zapustil samostan, je prosil svojega gvardijana, naj odloči enega njegovih misijonarskih tovarišev za voditelja ali predstojnika sv. misijona. Temu so mrcali biti pokorni vsi za določeni čas in v gotovih zadevah, da se je moglo vse v lepem redu veršiti. Dolžnost voditelja je bila, sprostiti od dotičnega škofa dovoljenje za sv. misijon in druge potrebne pravice.

Ko se je svetnik bližal kraju, kjer se je imel obhajati sv. misijon, je molil sè svojimi tovariši na glas litanije matere božje, molitev „Pridi sv. Duh“ in več drugih, da bi sprosil sv. Duha milosti in razsvetljenja za dotično kerščanko občino. Posebno rad je molil k sv. očetu Frančišku, sv. Vincenciju Ferreriju in sv. Antonu, zakaj te tri svetnike si je bil izvolil za patrone in priprošnjike sv. misijonov. Ko je prišel na določeni kraj, je bila prva njegova pot v cerkev častit Jezusa v presvetem zakramentu. Njega, ki je svojega Jezusa tako goreče ljubil, je vlekla ta ljubezen z močnimi, nevidnimi vezmi pred tron svojega ljubljenca. Videti je, kaker bi bilo vse njegovo notranje življenje obstalo le v pobožnosti do Jezusa v najsvetejšem zakramentu, kaker bi bil vse nagibe k svoji apostoljski delavnosti, k svoji vstrajaosti in gorečnosti, zajemal le iz morja včlovečene ljubezni.

Na to je šel v hišo dušnega pastirja, ponižno mu poljubil roko, predenj pokleknil in ga prosil blagoslova za pričetek sv. misijona.

Da bi si tem lažje pridobil serca in naklonjenost vseh, je pred sv. misijonom obiskal bolj veljavne osebe v kraju, kake

tudi redovne družine, ki so se ravno tam nahajale in se jim priporočil v molitev.

Posebno je on skerbel, da je bil čas sv. misijna vedno z Bogom združen. Zato je vsaki dan prav zgodaj vstajal in kleče opravil en del molitve iz brevijarja. Na to je sledilo pre-mišljevanje, eno uro. To premišljevanje se je smelo le iz naj bolj važnih vzrokov opustiti in če je bilo mogoče se je opravilo ob kaki drugi uri. Molitev je bila sv. Leonardu najvažniše in najkoristniše opravilo.

Po končanem premišljevanju je šel svetnik v cerkev, in počastil Jezusa v presvetem zakramentu in na to v zakristijo, da bi se oblekel za sv. mašo. Daritev sv. maše je opravil vsaki dan. Da bi se za to vredno pripravil je imel navado precej po jutranjem premišljevanju obtožiti se svojih pregreškov. Kervavo se je bičal in vsaki dan, tudi ob največih praznikih je kake dve ali tri ure pred sv. mašo nosil železen spokorni pas. Ko se je bližal čas za sv. mašo, si je poiskal kak samotni kraj in tam z največo pobožnostjo obujal djanja vere, upanja, ljubezni in kesanja. Večkrat je rekel, da v tem obstoji najboljša priprava, ako se človek potru-di, imeti skesano in ponižno serce. Ko se je oblačil v mašna oblačila, je bila njegova duša tako prevzeta žive vere, da mu je pobožnost z obraza odsevala. Ko je stopal proti altarju, si je predstavljal, da gre na goro Kaljavrijo, kjer presveta Trojica, obdana od neštevilne trume angeljev in svetnikov, pričakuje sv. daritev. Sv. mašo je opravljal s tako priserčno pobožnostjo, da se je zdelo, kaker bi ne bil več človek iz meso in kervi, temuč kaker bi bil duh ves vtopljen v Boga in sv. skrivnosti. Ako ga je gdo opomnil, da počasi mašuje, mu je precej odgovoril: „Ali ne veste, da je moje največe veselje sv. mašo brati, in da mi ni nič bolj bridko, kaker če koga vidi-m, ki ne ve, kako bi mogel dovolj naglo končati? Ke bi ime-li vsi živo vero, oh, mi bi se ne mogli od altarja ločiti! — Sv. maša je sonce kerščanstva, duša vere, središče katoliškega bogoslužja, zapopadek vsega lepega in dobrega, kar ima cerkev božja.“ Po opravljeni goreči zahvali je šel sv. Leonard precej v spovednico. Voditelj sv. misijona je v sporazumljenji sè svojimi tovariši vsakemu misijonarju čas za spovedovanje odločil. Nekoliko pred določeno uro, navadno opoldne, je šel eden bratov lajikov po cerkvi in dal spovednikom znamenje naj gredo domov. To zapoved je dal svetnik v svoji veliki skerbi za an-

geljsko čednost sv. čistost. Noben misijonar ni smel sam iz hiše iti, temuč vedno v spremstvu kakega redovnega brata ali kakega poštenega moža.

Doma so misijonarji najpoprej opravili dolžne duhovne molitve in sprašali svojo vesti. Na to je sledilo prav kratko in vbožno kosilo in potem je imel vsaki četert ure, po leti eno uro prostega časa. Smel je, kaker je hotel, ali počivati, ali kaj brati, le, razen o posebnih dnevih, molčanja ni smel prelomiti in tudi spovedovati je bilo ta čas prepovedano. Po tem odpočitku so opravili večernice in sklepnice in se vrnili zopet vsi v spovednice. Prost je bil le tisti, ki se je moral pripravljati za pridigo. Po pridigi so morali pa vsi spovedovati, ker takrat so duše naj bolj omehčane in pripravljene po rosi božje besede. Zvečer se je zopet ob določenem času dalo znamenje in vsi so šli domov, da so opravili jutranjice. Zdaj še le, ko so se cel dan trudili za rešenje in zveličanje duš, dala se je tudi telesu potrebna hrana. Mej večerjo se je nekaj časa bralo iz kake pobožne knjige, na to so se še kaj pogovorili o misijonskih zadevah, potem pa je šel vsak v svojo celico k počitku.

Dva ali tri dni po pričetku misijona se je dalo nadalje vsak večer znamenje z velikim zvonom, da so ljudje molili tri očenaše, za spreobrnjenje terdovratnih grešnikov. Veličastni in resnobni glas zvona v temni noči, je segel do globočine duše in v marsiketerem obudil misel: morebiti se tudi za me moli!

Bolj ostro kaker v samostanu je bilo misijonarjem zapovedano ljubiti samoto. Vsakemu misijonarju je moralo vse eno biti, katero spovednico mu je voditelj odločil, katero versto ljudi naj spoveduje. Sv. Leonard je bil v vseh rečeh najlepši zgled svojim sobratom.

Za se si je najraje zbral, kar je bilo slabše in zaničljiviše. Veliko raje je spovedoval boge, kot bogate in imenitne. Opo-minjal je tudi svoje sobrate, naj ravno tako delajo. Zakaj rekel je večkrat, ubožno in priprosto ljudstvo je treba ze vso prijaznostjo sprejemati, bogati vže najdejo časa in spovednikov dovolj. Njegovo načelo je bilo, ze vsakim tako ravnati, kaker bi sam želel, da bi se z njim ravnalo, ke bi bil na njegovem mestu. Ko je kak grešnik, ki ga je težila težka grešna butora, ki že več let ni prejemal sv. zakramentov, pred njim klečal, rekel je sam pri sebi: „Leonard, ke bi bil zdaj ti ta nesrečnež, ali bi ne želel, da bi bil ljubeznjivo in prijazno sprejet? Stori tedaj s

tem tako, kakor želiš, da bi se tebi storilo.“ Po tem načelu je sprejel s čudovito priserčnostjo tudi največe grešnike. Nikoli ni pokazal kake nejevolje, nikoli jih ni priganjal bolj naglo pripovedovati, temuč pomagal jim je, kakor je vedel in znal, rabil najbolj ljubeznjive besede, sploh poslužil se je vsacega pripravnega pripomočka, da bi jih pridobil in zopet k Bogu pripeljal. Preserčno jih je priporočal njih angelju varihu in keder je govoril čeznje besede sv. odveze, si je mislil, da izliva čez njih duše dragoceno kri Jezusovo, ki jih bo oprala, da bodo bele ko sneg; in to je storil s toliko gorečnostjo in ljubeznijo, da spokorniki niso bili napolnjeni le s pravim kesanjem temuč tudi s sladkim veseljem. Največe njegovo veselje je bilo, ko je prišel kak prav velik grešnik k njemu. Z vnetimi besedami ga je pripravljaj, da je začel zdihovati in jokati se. Brezštevilno grešnikov je doseglo to srečo. Sv. Leonard je sam večkrat rekel, da želi velike ribe v svojo mrežo vjeti, to je, v grehe in strasti najbolj zakopane duše. Od svetega veselja mu je žarel obraz, ko je s pomočjo milosti božje grešnika z Bogom spravil. Vsak velik grešnik je imel za veliko milost, ako je mogel pri njemu sv. spoved opraviti. Keder svetnik ni bil na misijonu je spovedoval večkrat cele dni in cele noči in tudi po opravljenem sv. misijonu je ostajal še nekaj dni na dotičnem kraju, da so vsi lahko prejeli svete zakramente.

Pri vsakem misijonu je vodil sv. Leonard dva ali tri dni proti večeru spokorne procesije. Trikrat se je vselej ta procesija vstavila in svetnik je ljudstvo opominjal k spreobrnjenju in pokori. Težko je popisati, s koliko gorečnostjo je on to delo opravljal. S čemer ga je žalost zavoljo razžaljenja božjega in žeja po rešenji duš navdala, vse to je kar vrelo iz njegovih zgovornih ust. Ko je govoril o potrebi pokore, o smerti, o peklju, o ljubeznjivem vabljenju božjem, o terpljenju Jezusovem in Marijinem, se mu je kar svetil obraz.

Kot pglavitni sad sv. misijona je pa imel to, da je poravnal sovraštva in zapustil ljubi mir v dotični obični. Da bi to težko nalogo lažje lveršil, je zbral nekoliko prav poštenih in od ljudi spoštovanih mož, bodisi duhovnikov ali svetnih, ter njih imena ččitno s pridižnice oznanil. Ti možje so dobili naslov pomirjevavci ali poslanci. Njih naloga je bila pozvedeti za vse sovraštva in prepire v kraju ter jih z lepa poravnati; ako se jim pa to ni posrečilo, so morali misijonarjem naznaniti. Kjer je

pa šlo za pravice v časnih rečeh, se niso ne ti ne oni v to mešali, temuč vse sodbi prepustili; potrudili so se le toliko, da so preveliko razburjenost potolažili in k miru prigovarjali. Učili so, da sme vsakedo svojo pravico pred sodnikom zagovarjati, vendar ne sme pri tem nobenega sovraštva imeti, zakaj varovanje pravic in sovraštvo v sercu so reči, ki se ne smejo družiti.

Red navadnih misijonskih opravil v cerkvi pa je bil ta: Dopoldne se je začela božja služba s tem, da so misijonarji in ljudstvo skupaj odpeli molitev „Češčena bodi kraljica“ in vsa opravila tega dne Bogu darovali in posvetili. Temu je sledil kerščanski poduk o poglavitnih človeških dolžnostih. Po končanem poduku so izpostavili kako svetinjo preblažene device Marije in eden misijonarjev je ljudi spodbujal k češčenju matere božje. Nazadnje je bil blagoslov z Najsvetejšim. Vse to ni smelo dalje trajati ko pet četerti ure. Popoldne se je najpoprej vabilo h glavni pridigi. Eden redovnih bratov lajikov s križem v roki in spremljan od nekoliko dečkov je hodil okrog po dotičnem kraju, vsi so prepevali litanije in zbirali ljudstvo v cerkev. V cerkvi so pa mej tem vže zbrani prepevali svete pesmi, ke-tere je naš svetnik nalašč za to zložil, kaker n. pr. „Bog te pozdravlja, o kraljica“ — „V tebe verujem, v tebe upam,“ — „Kvišku, o kristjani“ — „Naj živi Marija“ in več enakih. Ker se je imelo izpostaviti presveto rešnje telo, so na oltarji prižgali vse sveče in eden duhovnikov je na glas molil vero, upanje, ljubezen in kesanje. Na to so odpeli še eno svetih pesem, potem pa je imel pridigar najpoprej premišljevanje o presvetem zakramentu in na to pridigo. Tudi ta drugi del božje službe ni smel trajati dalje ko sedem četerti ure. Na ta način se je veršila slovesnost štirinajst dni. Ako je pa bilo kako mesto preveliko in preobljudeno, tako, da se vsi nikaker niso mogli vdeležiti svetih zakramentov, so imeli misijonarji še zraven očitne duhovne vaje. Zjutraj je bilo tako imenovano prenovljenje kerščanskega življenja v podobi premišljevanja.

Eden misijonarjev je namreč ob kratkem določil predmet, o katerem naj ljudstvo mej sv. mašo premišljuje. Zvečer pa je bilo pravo premišljevanje pred izpostavljenim Najsvetejšim in k sklepu sv. blagoslov. Pri vsakem misijonu je bila ena pridiga o preblaženi devici Mariji in ena o ubogih dušah v vicah. Posebno tukaj je bil naš svetnik ves prevzet od sočutja do terpečih duš.

S pretresljivimi in genljivimi besedami je popisoval terpljenje in spodbujal verne poslušavce k vsmiljenju do njih. Bogate milostinje so ljudje darovali, da bi se le več sv. maš za duše v vicah bralo. Dajali so denar, perstane z rok, okitje in lepotiche od pers, dragocene meče od ledevja in druge reči; saj je ljubezu dobrotljiva, kaker govori apostelj. Vsako jutro je naš svetnik storil namen, koliker mogoče odpustkov dobiti, ketere je daroval za uboge duše v vicah. Ako je šel mimo kake cerkve je rekel tovarišu, ki ga je spremljal: „Stopiva notri in prinesiva tolažbo ubogim ranjkim“. Od papeža Benedikta XIV. je dobil pravico, da more tri krat na dan dobiti odpustke sv. dežele in te, kaker tudi vse svoje molitve in dobra dela je daroval za uboge duše v vicah. V razdelitev nabrane miloščinje se pa on ni vtikal, temuč to skerb je prepustil kakemu zvestemu in poštenemu možu, le svojo željo je izrazil, naj bi se porabila ali za cerkvene potrebe ali naj bi se razdelila mej uboge. Povsod kjer je vodil sv. misijon, je vpeljal tudi pobožnost sv. križevega pota in neko bratovščino imenovano „della korončina“ to je, od malega rožnega venca. Udje te bratovščine so se morali po pravilih, ketere je sam svetnik sestavil, večkrat skupaj zbrati, neke pobožnosti opravljati, sploh se pa truditi za lepo, kerščansko življenje.

Da bi namen sv. misijona bolj gotovo dosegel, je imel za najboljše sredstvo veliko ali dolgo spoved. To je priporočal vsem, katerim je bila potrebna ali koristna, prosil je tudi svoje tovariše, naj se nikar ne boje truda; zakaj če bodo natančno preiskovali vest tistih, keteri še niso nikoli velike spovedi opravili, bodo pogostokrat našli vzrok, kako je potrebna. Za ysako, tudi vže znano pridigo se je skerbno pripravil. Njegova priprava pa je obstala v tem, da je goreče molil in učil, se pa tudi mej nčenjem je pogosto izgovarjal kratke molitvice in pobožne zdihljeje. V svoji ponižnosti je večkrat zaterjeval, da brez milosti in vedne pomoči božje ne bi mogel prav nič dobrega storiti, temuč v vse hudobije bi se pogreznil. Zdihljej „Moj Jezus, usmiljenje“! mu je bil vedno na ustih. Brezštevilnokrat ga je na dan izgovoril in ž njim prosil pomoči iz nebes. Preden je stopil na pridiznico, se je vergel na svoj obraz, spoznal se popolnoma nezmožnega za to sv. opravilo in prav priserčno prosit Boga, naj se posluži njegovega slabotnega jezika za očiščevanje duš.

Večkrat ga je našel njegov tovariš, ko mu je prišel naznanit, da je čas iti pridigat, pred križem na obrazu ležečega, ko se je terkal na persi, prosil pomoči in govoril, da je on sam le suh, ničvreden les, ki družega ne zasluži, kaker da bi gorel v peklju. Po tolikem ponižanji je dobil tako veliko zaupanje na Boga, da je ves poživljen in pokrepčan vstal. S preroško serčnostjo je oznanjeval zveličavne resnice in z močjo leva se je boril, zoper svojega edinega sovražnika, greh.

„Kaker trobenta povzdigni svoj glas in oznanjuj mojemu ljudstvu njegove pregrehe in hiši Izraelovi nje hudobije.“ — Tako je rekel Bog preroku Jeremiji; in v resnici! tudi sv. Leonard je bil poklican k enaki službi, katero ni z nič manjšo zvestobo spolnjeval. Poglejmo za trenutek našega svetnika pri oznanjevanju božje besede in skušajmo iz gotovih virov in slik sestaviti podobo njegove zunanosti. Postave je bil visoke. Njegovo telo, pa je bilo zavoljo ostre pokore in zatajevanja tako vpadlo in suho, da se je zdelo, kaker bi bil le iz kože in kosti. Na njegovih persih ali v rokah vidimo podobo križanega Zveličarja. Oči se mu svetijo v svetem ognju, na obrazu se bere resnoba notranjih občutkov, njegova beseda je prešinjliiva, njegov glas mogočno doneč, ki sega globoko v serca. Poslušajmo, kaj pravi o njem namestnik Jezusa Kristusa, papež Pij VI., kateri je sam svetnika poznal in ga tudi mej blažene prišel. On piše v pismu, s katerim je ravno prišel Leonarda mej blažene 14. junija l. 1796: „Mi sami smo poznali služabnika božjega, ko smo bili še v cvetoči starosti in spomin na njega polni naše serce z neizrekljivo sladkostjo. Zakaj, ko je še kot deček prišel v Rim, tako rekoč v šolo svetosti in stopil v red manjših bratov sv. Frančiška, je tako napredoval v popolnosti, da je celo visoko stopinjo svetosti dosegel, v njej se vadil, neštevilno drugih k nji napeljeval, tako da je lahko rekel z aposteljnomo: „Bodite moji posnemavci, kaker sem bil jaz Kristusov posnemavec! Priča temu je velik del laške dežele, kateri ga še gleda v duhu in sliši, kako v neštevilnih pridigah germi in z mogočnim govorom duše pretresa, ter jih nič manj sè svojim zgledom, kaker z besedo k vsaki kersčanski čednosti spodbada. In posebno to mesto, kjer je dalje kot drugod prebival, kamer se je podvizal verniti, da se je od tod v nebesa povzdignil, to mesto hrani bolj ko vsako drugo njega v spominu, in kolikerkrat si njegovo popolnoma sveto žiljenje pred oči postavi, tolikokrat čuti, da se ogenj božje ljubezni

in pobožnosti, ki je tako močno gorel v sercu svetnikovem, tudi v njegovih persih močnejše razvname“.—

Govoril je naš svetnik priprosto in lahko razumljivo, pa toliko bolj priserčno in ljubeznivo. V svoje govore je prav pogosto vpletal pobožne zgodbe in zglede. Ako le eno njegovih pridig beremo, se precej lahko prepričamo, da on ni drugega iskal, kaker da bi resnico natančno razložil in svoje poslušavce navdušil in pridobil, da bi po spoznani resnici tudi živeli.

Kako silno so vplivale besede sv. Leonarda na serca poslušavcev, to se nam kaže vže iz tega, da je moral večkrat, ko je komaj začel govoriti, vže tudi prenehati s pridiganjem, ker je ljudstvo začelo zdihovati in jokati, ter na glas klicati božjega usmiljenja. Nadškof v Pizi je pisal v Rim o sv. misijonu, ketelega je vodil v njegovi skofiji naš svetnik, tako le: „Zdelo se je, kaker bi se bilo celo širno polje spremenilo v dolino Jozafat kjer bo Gospod enkrat sodil ljudi.“ Ker je bil namen sv. Leonarda, pridigati le Jezusa križanega, se on tudi ni nič obotavljal, dobre, lepe in krepke misli in besede vzeti tudi od drugih pridigarjev; zraven se pa ni prav nič zmenil za to, kaj bi vtegnili ljudje o njem soditi in govoriti. Res so ga enkrat neketeri njegovi sobratje opomnili, da bi ga zavoljo tega znali ljudje imeti za prepisovavca. On pa je smehljaje odgovoril: „Jaz spoznam, ke bi tudi mnogo časa in truda porabil, vender bi ne mogel najti tako pripravnih besed, kaker ti pisatelji, od katerih jih jemljem. Čemu bi tedaj svoje lastne misli jemal, ketere niso tako dobre in pripravne koristiti dušam? Le samo to, da dušam koristim, to me skerbi: da me imajo pa za nevedneža in prepisovavca, to mi ni nič mar.“

S tako lepimi lastnostmi okrašen je bojeval sv. Leonard boj Gospodov. Pridigal je v velikih mestih in v samotnih, gorskih vasicah. Celim deželam je prinesel ljubi mir in sprijaznil stranke, ki so se smertno sovražile. Mej kerščanske družine je vpeljal pravo ljubezen in lepo zastopnost. Kjerkoli je bil, karkoli je delal, nikjer ni kazal strahu, nikoli nezaupnosti. Očitno s pridižnice je oznanil, da preganja greh v vsaki podobi in obliki, naj že stanuje pod slamnato streho ali v krasni palači, naj se skriva v raztergani obleki ali v zlatu. Ze vso vnemo je grajal vsakoverstno krivičnost: zatiranje in stiskanje vbogih, oderušstvo, goljufije in tatvine, previsoke obresti in pritergavanje zaslužnega plačila. Dobro je vedel, da se mnogim ne dopade njegovo ostro-

grajanje, posebno zaradi pritergovanje plačila, toda le še bolj določno in ostro je bila njegovo govorjenje. „Rekli bodo, je govoril, br. Leonard je brezobziren človek, ki brez prizanašanja šiba razvado, ki je zdaj splošna postala. Rekli bodo, on je nevednež, ki ne zapopade, da človek ne sme zametavati časti svojega stanu s tem, da bi navadne stroške zmanjševal. Vender naj govore, kar hočejo. Jaz bi zatajil svojo apostoljsko službo in njih duše, ke bi pri pogledu njih krivičnosti pokrili njih dolžnosti s prekletstva vrednim molčanjem. Kar se po tem govori, je meni vse eno, in ke bi me tudi terpinčili, za to se ne zmenim. Moja serčna želja je le to, da se ohrani pravičnost, ta tako potrebna čednost, brez ketere se toliko duš pogubi.“

Nič manj oster ni bil zoper nečistost in razuzdanost. Sè strašno resnobo in čudovito gorečnostjo je zatiral pregrešna znanja, razuzdano govorjenje, branje slabih knjig. pohujšljive podobe, nespodobne, ničemerne in prederzne plese, sploh vse, kar je spravljalo v nevarnost angeljsko čednost sv. čistost.

Čudovit in bogat sad so obrodile njegove pridige. Vse ga je hvalilo in občudovalo. Vender nikoli ga ni prevzela ničemerna prevzetnost, temuč erdečica in osupnjenost se mu je kazala na obrazu, ko je slišal toliko hyalo in povzdigovanje. Ako je šel po ulici, so se hitro zbrali ljudje okolu njega, da bi videli svetega misijonarju, kaker so ga sploh imenovali, in mu roko poljubili. On pa je ostal pri vsem tem ves zamišljen, da skoro ni vedel, kaj se ž njim godi, in skušal je hitro naprej priti po svojem potu. Ko ga je enkrat njegov tovariš vprašal, kaj si on misli pri tolikem spoštovanju, ketero mu ljudje skazujejo, je odgovoril: „Ljubi brat! priprostost teh ljudi je res velika. Oni me ne poznajo. Ke bi dobro vedeli, gdo sem, bi mi gotovo ne skazovali nobenih časti, temuč kamenjali bi me“.

Ko je prišel v samostan, je padel pred svojimi sobrati na kolena ter se imenoval prazen terst, ki ima sam tako merzlo serce, mej tem ko dela za zveličanje drugih. Prosil jih je, naj molijo zanj, da se ne pogubi, ko drugim pridiguje. Tako je prosil sè solzami in zdihovanjem, ketero je prišlo iz njegovega ponižnega serca. Keder je pridigoval o materi božji, je večkrat sredi pridige prenehal, stopil s pridiznice ter vsem navzočnim duhovnikom poljubil noge. Zgled tolike ponižnosti je marsiketerega spreobrnil. Ako je slišal, da ga mislijo ljudje po končanem sv. misijonu slovesno spremiti, se je zjutraj na vse zgodaj na tihem

vmeknil. Ako je moral skoz kako vas, kjer je bil znan, si je potegnul kapuco čez glavo in hitro stopal, ali se je pa ognil po stranskih potih, da ga le niso spoznali in po častili.

Marijina hišica v Loreti.

(Dalje.)

Celo leto je stal Marijin dom poleg ceste. Prebivavci so vedeli, da je nekaj svetega s tem poslopjem, da je nekak dar božji, ker se je samo prestavljalo, ker so bile v njem molitve vslišane, ker se je zgodilo veliko čudovitega; niso pa vedeli, da je Marijino prebivališče iz Nazareta. Kako so to zvedeli? Primorci, takrat sploh znani pod imenom Daljmatincev, so bili veliki tergovci in brodarji; ti priplovejo na to obrežje, in na suho stopivši vidijo hišico, ki je bila negdaj pri njih na Tersatu, ki je pa čudovito izginila. Jokaje so dejali: To je hiša preblažene Device, njena hiša iz Nazareta. Ona sama nam je to razodela, in mi smo se prepričali po zanesljivih možeh, ki smo je bili poslali v sv. Deželo.

Največ ondotnih prebivavcev se ni zmenilo za togovanje in žalovanje pobožnih Daljmatincev; ali — tudi oni so se imeli prepričati.

V kraju mej Loretom in morjem je živel na obraščenem homcu, Medved imenovanem, neki svet puščavnik. Ta je obiskaval sv. hišico ob cesti, mesto v lavorju, in mesto na griču. Ta je bil priča mnogih in velikih čudovitih reči, ki so se godile na tistih krajih, ter je čudeč se poslušal govorjenje daljmatinskih romarjev, terdečih, da je to poslopje Marijina hiša iz Nazareta. Goreče je prosil Boga, naj mu razodene, kaj je s to cerkvico. Po dolgih prošnjah se mu izpolni želja. Prikaže se mu po noči Mati božja, ter mu pove, da je ta kapelica ona hiša iz Nazareta, v kateri je bila od sv. Trojice po arhangelju pozdravljena, in v kateri je Odrašenika spočela, da jo je Bog obvaroval porušenja in onečaščenja, da jo je dal po angeljih prenesti, ter da jo hoče imeti česčeno, ker se je zgodila v nji največa skrivnost.

Sveti mož se napoti na vse zgodaj v Rekanat, pa dopoveduje ljudem, kaj mu je razodela Mati božja. Pravil je gluhim

nšesam in nevernim srcem; posmehovali so se mu, da sanjari in čudeže izmišljuje. Pa mej Rekanačani je bilo tudi pametnih in bogoljubnih ljudi, ki so puščavnika poznali, da ne more slepariti, in ti so dejali, da je treba vso reč preiskati, ker tega je že vredna.

Izbero šestnajst najveljavniših mož, pa je pošljejo na Tersat in v Nazaret, da naj se prepričajo sami, kako je. Odborniki store po naročilu. Ko se vernejo, poročajo, kaj so videli in slišali na Tersatu in v Nazaretu, in da se mere skladajo.*) To poročilo se je zapisalo.***) To preiskavanje je bilo l. 1296.

Zdaj so bili Rekanačani prepričani, da imajo Marijino hišico. Veseli in hvaležni so obečali, da bodo skerbeli za čast in lepoto Marijinega doma. Da je Marijin dom na Italijanskem, to se je hitro razneslo po kerščanskem svetu. Kaker so božjepotniki suli poprej v Nazaret, potlej na Tersat, tako zdaj v Loret. Našteli so jih na milijone romarjev, in na tisoče tistih, ki so pomoč dobili v svojih dušnih in telesnih stiskah. Še 200 let po tem dogodku so prihajali Daljmatinci se ženami in otroci žalovati in prosit na ta božji pot.

Enkrat jih je bilo 400—500, ki so tako jokali in prosili, da so se talijanski duhovniki res bali, da bi Marijin dom izgubili.

Ker je vedno prihajalo toliko romarjev, je bilo treba hiš. Te so postavljali okolu svetišča, in tako je nastalo mestece, po lavretanski hiši imenovano Loret.***)

(Dalje prih.)

*) Nekoliko razlike v merah je v tem, ker so neketeri mere jemali od izvunaj, drugi pa od iznotraj.

***) Prepisov tega poročila je bilo še najti l. 1784. — Današnji dan pa še hranijo prepis pisma, ki ga je pisal omenjeni puščavnik — Pavel iz Gozda — Karolu II, kralju Napoljskemu, ki se začinja: „Rex ob satisfaciendum...“ in ki natanko pripoveduje prihod sv. hiše v gozd, prestavo na grič, poslanje 16 odbornikov, itd.

***)) Od tod imajo ime tudi litanije Matere božje — Lavretanske litanije, ne zato, kaker bi se bile tu, v Loreti, začele, ampak zato, ker so se tu najslovesniše opravljale: peli so je vsako soboto. — Matere božje litanije imajo svoj začetek na Vshodu. Ne ve se, gdo jih je sestavil; ve se toliko, da so bili karmeličani čuvaji svete Marijine hišice v Loreti, in po tem se sluti, da so jih ti redovniki presadili na Zahod. Te litanije so od sv. cerkve poterpene in z odpustki obdarjene, zapovedane pa niso, kaker so litanije „vseh svetnikov“. Ni smeti jih izpreminjati ali jim kaj dostavljati — brez dovoljenja sv. apost. Stola.

O raznoverstni slepoti.

II.

Druga, in sicer še bolj čudna stopnja slepote je: z odper-timi očmi videti to, kar ni, ali videti stvari, ne kaker so, temuč kaker niso.

V tretjem letu svojega poučevanja, okoli srede julija ozdra-vi Kristus v Betsajdi nekega slepca. Betsajda je imenitno me-sto v Galileji, domovina apostelnov Petra, Andreja in Filipa in slayno zavolj premnogih čudežev odrešenikovih. Način tega o-zdravljevanja nam takole popisuje sveti evangelist Marka (8, 23.): „In (Jezus) je slepca za roko prijel in ga peljal iz terga, in je pljunil v njegove oči in svoje roke nanj položil in ga je vprašal, ali kaj vidi. In (slepec) je pogledal in rekel: vidim ljudi, kaker drevesa hoditi. Potlej je spet roke na njegove oči položil, in: — začel je videti.“ Te zadnje besede evangelistove: začel je videti, se zde, kaker da se ne bi vjemale s prejšnjimi besedami slepčevimi: vidim ljudi i. t. d. To je gotovo, da je slepec, dasi tudi ni nič videl, preden ga ni jel Kristus ozdravljati, začel vender kmalu po svetem pljunku in po prvem pokladanju zveličarjevih rok spregledavati: vidim ljudi, kaker drevesa hoditi. Če je toraj ta slepec kmalu po prvem pokladanju rok začel videti ljudi, zakaj pa pravi evangelist dalje, da je jel gledati še le po drugem pokladanju Kristusovih svetih rok? „Potlej je spet roke na njegove oči položil, in začel je videti,“ so besede svetega evangelija. To navidezno na-sprotje je lahko razložiti. Pervi krat je videl ta slepec stvari, kaker niso bile, ker je videl ljudi, kaker drevesa. V drugič pa že vidi stvari, kaker so bile, ker je videl ljudi, kaker ljudi, in dreyesa kaker drevesa. Videti stvari tako, ka-ker niso, je to kar jih ne videti; da, še večje slepote dokaz je to.

Ta siromak iz Betsajde, ki pred Kristusovim ozdravljenjem ni celo nič videl, je bil slep. Ko je pa po prvem pokladanju zveličarjevih rok videl stvari tako, kaker niso bile, je bil še bolj slep. Ko namreč nič ni videl, je bil brez vida; ko je pa videl stvari, kaker niso bile, se je motil sè svojim vidom.

Kaker je pri umevanju hujše, če se kedo moti, kaker pa, če ne razume, tako je pri očesu hujše, če se moti, kaker, če nima vida, in bolje je nič videti, kaker pa napačno videti. Slepec, ko je najprej videl ljudi hoditi kaker drevesa, se je motil v barvi; ker drugačno prirojeno barvo ima človek, drugačno drevo. Motil se je v podobi, ker človek ima dve nogi in dve roki, drevesa pa imajo deblo ali panj za nogo in mnogo vej za roke. Motil se je tudi v gibanju z mesta, ker ljudje, keder hodijo, stopajo naprej in sami sebe predstavljajo od kraja do kraja, drevesa pa, postavljena na en kraj, ziblje samo veter in ne prestopijo svojega mesta. Zato tudi po vsej pravici evangelist to gledanje ni imel za gledanje, temuč za veliko slepoto, in zato tudi pravi, da je slepec še le takrat spregledal, ko je začel prav in brez zmote videti.

Tej slepoti prav podobna je bila oslepljenost naše prve matere Eve. Sveto pismo o nji takole govori: „Žena je videia, da je drevo dobro za jed, . . . torej je vzela od njegovega sadu in je dala svojemu možu, in je jedel“ (Gen. 3. 6) Jasno in določno je povedal Bog, da je sad prepovedanega drevesa slab in smertonosen: „Od drevesa spoznanja dobrega in hudega pa nikar ne jej; zakaj kateri dan koli od njega ješ, boš moral v mreti“ (Gen. 2, 17.) Pa kako je pri vsem tem videla žena, da je sad tega drevesa dober za jed? Zato, ker je Eva bila takrat slepa z odpertimi očmi, da ni videla to, kar je bilo, temuč to, kar ni bilo. Prepovedani sad je bil slab za jesti, ker je bila ž njegovim zavžitkom združena smert duše in telesa, dober pa za ne-jesti, ker bi bili prvi stariši, ako ga ne bi bili okusili, za se in za svoje naslednike ohranili nedolžnost duše in nevmerjočnost telesa. Ker sta toraj Eva in za njo Adam na prepovedanem sadu videla to, kar ni bilo, zato sta žalibog bila oba slepa pri odprtih očeh, in ravno to slepoto sta za dedščino zapustila naslednikom. Očita jim to slepoto prerok Izaija: „Gorje vam, kateri imenujete dobro — hudo, hudo pa dobro, ki temi luč in luči tema pravite, ki grenko v sladko, sladko v grenko spreminjate!“ (5, 20).

Če hočemo pozvedovati, kaj je krivo te dušne slepote, bomo našli, da je, če ne edini, pa vsaj pglavitni vzrok slepo nagnjenje in neredne dušne strasti, ki tako zmedejo oči naše pameti in podobo stvarjem tako spremene, da se nam vidijo, ne kaker

so, temuč kaker niso. Slednjič nzs pripravijo tako daleč, da se nam eno vidi drugo, dobro — slabo, slabo — dobro. Kedor gleda skozi pobarvano steklo, temu se vse zdi ravno tiste barve, kakeršne je steklo. Taka je tudi z dušnimi očmi. Kedor gleda s pomočjo serca, sè sercem, z nevrejenimi serčnimi strastmi, temu se zdi vse take podobe, takošno, kakeršno mu je serce. Slepo nagnjenje oslepi oči.

To nam poterjujejo zgledi iz svetega pisma.

Ko sta Josafat, Judov kralj, in Edomski kralj prišla, da bi pomagala Joramu, Izraeljevemu kralju zoper Moabljane, in svojo vojsko pripeljala pred njegove šotore, ter so tako vsi trije stali pripravljeni za boj proti Moabskemu kralju, se je zgodilo zjutraj (pravi sveto pismo), keder se daritev navadno opravlja, in glej vode (ko jih je prerok Elizej žejnim zaveznikom sprosil iz nebes) so pritekale po potu od Edoma, in zemlja je bila napolnjena z vodami.

. . . . Moabljani pa, ki so stali nasproti, so videli tiste vode erdeče kaker kri, in so rekli: kri je po meču; kralji so se mej seboj zbojevali in drugi družega pobili. Zdaj pojdi na rop, Moab! In so šli nad šotorišče Izraeljevo. Nato pa se je vzdignil Izraelj, in je vdaril Moabljane“. 4. Kralj. 3, 20.

Nekaj podobnega se bere v Esterinih bukvah (pogl. 7.). Pripoveduje se tam, da se je kralj Asver na pritožbo kraljice Ester silno razserdil na hudobnega Amana, prvega poglavarja pri kraljevem dvoru. Boječ se kazni pride Aman, ko kralja ni bilo v izbi, h kraljici, in jo ves skesan in objokan pri njeni postelji ponižno prosi odpuščanja. V tistem hipu stopi v izbo kralj in ko vidi Amana, meni, da hoče še silo storiti kraljici, ter ga obsodi na visli. „Obešen je bil tedaj Aman na visli, ketere je bil Mardoheju pripravil, in kraljeva jeza se je vlegla“.

Sveti Marka nam pripoveduje v svojem evangeliju (6. pogl.), kako je bil čoln, v katerem so se vozili aposteljni brez Kristusa po tiberijaškem jezeru, zavolj viharja in valov v veliki nevarnosti, da se potopi, Jezus pa, videti jih kako se trudijo z veslanjem, „je prišel k njim, gredoč po morji“. Videli so ga vsi aposteljni, toda zbegani zavoljo nevarnosti in

strahu pred potopom, „so menili da je prikazen“, ali celo strah.

Primerimo zdaj vse te tri zglede. Aposteljni in Asver in Moabljani so imeli odperete oči in vsi gledaje niso videli kar je bilo, temuč videli so to, kar ni bilo, in vsi so eno imeli za drugo. Aposteljni so videli Kristusa, pa so menili, da je prikazen, živ strah. Asver je videl skesanega Amana, ko prosi odpuščanja pri nogah kraljeve gospe, in ga ima za silnega nečistnika. Moabljani so zagledali v potoku vodo in so mislili, da je to kri združenih soyražnikov, ki so se mej seboj sperli in posekali. Odkod vse te zmote? Odtod, ker je nevrejena in prevelika dušna strast stvarjem, osebam spremenila podobo in slepo nagnjenje oslepilo pameti oči. Aposteljni so bili prevzeti od prevelike strasti strahu; Asver od prevelike strasti jeze in togote, Moabljani pa od prevelike strasti po maščevanji, žejni izraeljske kervi. In tako je strast strahu Kristusa spremenila v očeh aposteljnov v prikazen. Strast ali nagib jeze je skesanega in spokornega Amana postavila Asveru pred oči kot posilnika in strast maščevavnosti je v očeh Moabljanov, hlepečih po kervi sovražnikov, čisti vodi dala kervavo barvo. Zato nikar ne verjemite strastnim očem in sè slepim nagnenjem očaranim! V nevarnosti ste, da dobite vroke.

Vse dušne strasti in nagibi, ki jih naštevajo eni več, drugi menj, se dajo skerčiti na dva poglavitna, namreč ljubezen in sovraštvo ali meržnja. Te dve strasti ste kaker pobarvane naóčnice, ki motijo vid; stvari pomnožujete in zmanjšujete, vstvarjate in vničujete ter jim po svoji volji dajete ali odjemljete barvo, podobo in druge lastnosti in znamenja, včasih celo tvarino, s tim, da storite iz tega, kar je, to kar ni, in iz tega, kar ni, to kar je, v veliko splošno in osebno škodo.

(Konec pr.)

Vsakdanji kruh.

4. Za mesec aprilj — mali traven.

1. Bodi previden, keder sklepaš prijateljstva, zlasti z osebami drugega spola. Mogel bi se motiti, in si veliko škode napraviti, akoravno bi to začental le zavoljo čednosti.

2. Keder imaš priložnost kaj dobrega storiti, takrat malo misli pa veliko delaj.

3. Dobro očiščaj svoja nagnjenja, zakaj skoro vsi ljudje ljubijo po lastnem okusu, in le malo po pameti in po okusu božjem.

4. Večkrat sem rekel, da kedor ni ponižen, tudi ni čist, in rekel sem, da Bog v najostudnejše grehe padati dopušča, da dušni napuh vklanja in poboljšuje.

5. Naši pogovori naj bodo navadno zabeljeni sè zmérno veselostjo.

6. Obnašajmo se dobro do vseh; še večje dokaze blagovoljnosti pa dajajmo onim, ki nas bolj potrebujejo.

7. Razumnost, pravi sveti Anton opat, je čednost, brez ktere še pobožnost čednost ni, zakaj prava pobožnost ne more obstati brez prave in svete razumnosti.

8. Premaguj, koliker največ moreš strašljivost in nemirnost, ker duhovnega napredka nič bolj ne zaderžuje ko onedve.

9. Ne dopuščaj svojemu duhu, da bi se zaderževal v ničemernih in nekoristnih mislih, zakaj kaker se tega navadi, se bomudil tudi v hudobnih in škodljivih.

10. V suhosti in britkosti zaupaj, v tolažilih in dobrotah se boj, vselej pa zderžuj v ponižnosti.

11. Ni mogoče, da bi se dosegla zveza duše z Bogom razen z mertvenjem.

12. Na noge! Odloči se raji tisočkrat vmreti kaker kaj drugega bolj ljubiti ko Boga.

13. Kedor bližnjega ogleduje brez ozira na Boga, je v nevarnosti, da ga ne ljubi čisto, enako, stanovitno.

14. Vsako še tako majhino tolažilo, ki izvira iz pobožnosti, zadovoljuje neprimerno bolj ko vsako tudi največe veselje sveta.

15. Ne verjemi, kar pravijo ljudje o tebi; navadno so prilizovavci, četudi pogostoma sami tega ne opazijo.

16. Prostost duha je v tem, da mirno in zadovoljno vse to storimo, kar spoznamo, da je volja božja.

17. Mnogo jih hrepeni za popolnostjo, toda le malo jih jo doseže. Veš, čemu ne? Ker nimajo popolnega zaupanja v Boga, in popolne vdanosti v njegovo očetovsko previdnost.

18. Prenagljena reč se še nigdar ni dobro obnesla; to ti naj služi v svarilo, da boš delal vselej mirno in zlagoma.

19. Rajši vse izgubiti, kaker izgubiti upanje, serčnost, sklep: Boga zmirom ljubiti.

20. Kaj je na tem, da so kratki trenotki tega življenja več-sih boleči, da bo le naša večnost srečna!

21. Ako živiš z višjimi od sebe, dajaj prednost njih opravi-čenim željam pred lastnimi ne potrebnimi opravki.

22. O kako lahko si je pridobiti gorečnost, ako čez dan večkrat pobožno k Bogu zdihneš!

23. Službe, ki jih storimo osebam, nam manj prijetnim in priljubljenim, so mnogo zaslužljiviše, ker takrat ne dela naša samoljubnost, ampak ljubezen do Boga.

24. Z nikomer se nima človek več bojevati kakor sè samim seboj.

25. Duša, ki se misli od greha obrniti k pobožnosti, naj ne misli da bo storila vse naenkrat. Jutranja zarja preganja teme polagoma.

26. Komer je Bog vse, njemu svet ne more biti drugega ko nič.

27. Prav dopadljivi so v očeh božjih tisti, ki imajo iz lju-bezni do njega radi, da jih malo čislajo in zaničujejo.

28. Zunanja sramožljivost veliko pomaga notranji, ter po-spešuje mir in pokoj duha.

29. Izpolnjevanje zapovedi božjih in cerkvenih ne zadostuje. Vsaki misli na posebne dolžnosti svojega stann, da jih izpolnjuje, ker bi bil brez teh sovražnik božji in pogubljen, ke bi bil tudi mertve obujal.

30. Pripravljaj serce, da od ljubeznive previdnosti božje tako vdano sprejmeš terpljenje kakor veselje, ne da bi si ga želel, ali ga odvrčal.

Sv. Tomaža Akvinskega

Razlaganje Gospodove molitve

„Očenaš“.

(Dalje.)

10. Kir si v nebesih.

Naj boljša priprava k molitvi je zaupanje, in to nam na-vdihujeje besede: kir si v nebesih. Prosi naj člo-

vek z zaupanjem brez vsega pomišljanja. Jak. 1, 6. Zato je Gospod, učeč nas moliti, naj prej postavi besede, katere porajajo zaupanje, namreč dobrotljivost Očeta, ter pravi: Oče naš, po besedah evangelijskih: Ako vi, ko ste hudobni, veste dobre darove dajati svojim otrokom, koliko bolj bo vaš Oče z nebes njim dal dobrega duha, kateri ga prosijo. Luk. 11, 13. Dalje preveliko mogočnost, ter pravi: Kateri si v nebesih, po besedah psalmista: Svoje oči vzdigujem k tebi, ki prebivaš v nebesih. Psl. 122, 1.

Te besede — „kir si v nebesih“ — se lahko obernejo na tri plati. — Pervič za pripravljanje človeka prosečega, ker je rečeno: Pred molitvijo pripravi svojo dušo, Sirah 18, 23, da se razume — v nebesih — to je, v nebeški slavi, po evangeliju: Vaše plačilo je obilno v nebesih. Mat. 5, 12.

To pripravljanje naj se godi s posnemanjem nebeščanov, ker sin mora posnemati očeta. Zato pravi Apostelj: Kaker smo nosili podobo zemeljskega, nosimo tudi podobo nebeškega. Kor. 1, 15. 49. — Dalje s spremišljevanjem nebeških reči, ker ljudje navadno večkrat obračajo svoje misli tje, kjer imajo očeta, in kar sicer ljubijo, po besedah evangelijskih: Kjer je tvoj zaklad, tam je tudi tvoje serce. Mat. 9, 21. Zato je rekel apostelj: Naše prebivanje je v nebesih. Filip. 3, 20. — Še dalje, s hrepenenjem po nebeških rečeh, da bi od njega, ki je v nebesih, prosili samo nebeških reči, po besedah apostolja: Hrepeneti po tistem, kar je gori, kjer je Kristus. Kol. 3, 1. —

Drugič — se besede — kir si v nebesih — lahko obernejo na lahko občevanje z njim, ki človeka vsliši; saj je Bog prav blizu, tako da beseda „v nebesih“ pomnenja „mej svetniki,“ mej katerimi prebiva Bog; po besedah preroka: Saj si vendar mej nami, o Gospod. Jer. 14, 9. Svetniki namreč se imenujejo nebesa, po besedah psalmista: Nebesa pripovedujejo slavo Božjo. Psl. 18, 1. — Prebiva pa Bog mej Svetniki po veri: Da prebiva Kristus po veri v vaših sercih. Efež. 3, 17; po ljubezni: Kedor ostane v ljubezni, ostane v Bogu, in Bog v njem. 1. Jan. 4, 16; po izpolnjevanji zapovedi: Ako me kedo ljubi, bo moje besede

ispolnjeval; in moj oče ga bo ljubil, in bova k njemu prišla, in pri njem prebivala. Jan. 14, 23.

Tretjič se obernejo besede — kir si v nebesih — lahko na delovanje tistega, ki vsliši, tako da besedo — nebesa — razumemo telesna nebesa, pa ne kaker bi bil Bog v telesnih nebesih zapert, po besedah sv. pisma: Nebo in nebes nebesa te nemorejo obseči, 3. buk. kraljev 8, 27, ampak, da pomeni, da je Bog daljnoviden v tem smislu, da gleda z višine — Pogledal je z visokega svetišča; in pa, da je vzvišen v mogočnosti, po besedah psalmistovih: Gospod si je v nebesih pripravil sedež. Psl. 102, 19. — in da stanoviten v večnosti, po besedah: Ti pa, Gospod, ostaneš vekomaj, in tvoja leta nepotekó. Psl. 101, 13.

Tako toraj nam dajejo besede — kir si v nebesih — zaupanje pri molitvi. In to z ozirom na vsegamogočnost Božjo, če si mislimo nebesa kot sedež Boga, — z ozirom na prijaznost njega, od keterega želimo kaj; če si namreč mislimo nebesa kot bivališče Svetuikov, ker po njihovem posredovanju moremo zadobiti, česer prosimo, — z ozirom na primernost in na pristojnost molitve; če namreč mislimo nebesa kot zaklad dušnih in večnih dobrot, po katerih morajo hrepeneti naše želje. — Nebeške želje, nebeško življenje, to dela molitev primerno.*)

(Dalje prih.)

Nekoliko kerščanskega nauka.

2. 0 plesu.

Mesca presinca tega leta smo prejeli jako nenadoma pisemce, ki se tako začenja:

„Misiionarji in naši dušni pastirji prepovedujejo plese, vi pa pišete v Cvetju t. l. zvezek I stran 14: „Iger in plesov ni popolnoma zametovati ako se igra in pleše v razvedrenje in ne strastno, ako redko in kratko, ako sramožljivo, spodobno in iz dobrega namena.“

Kar stoji nato, bomo vsaj deloma kmalu videli. Zveršuje

*) Poslednji odstavek je skerčen, ker bi bila natančna in popolna pre-stava večini naših bravcev nerazumljiva.

se pisemce z besedami: „Prosimo, ne pišite več tako nepremišljeno — z Bogom! mnogo takih, ki Cvetje čitajo a niso duhovni kakor ste vi.“ —

Svojega imena ni od vseh „mnogih“ nihče podpisal; pisal ali pisala je pa le eden ali ena, ki skoraj da se ni kaj obilo posvetovala z „mnogimi“, in dasiravno ni duhovni, vendar morana, ki smo, učiti in svariti, kakopak! In kaj smo storili mi, kaj smo svarjenja vrednega pisali? To, kar je storil, kar je pisal sveti Frančišek Salezij, kaker je v predgovoru na strani 13 naravnost povedano. Berite sicer Filotejo 3. bukve 23. poglavje: O plesih in drugih pripuščenih, vendar nevarnih zabavah, 24. poglavje: V katerih okoliščinah se igrati ali plesati sme. Vidite torej, neznani gospod ali gospa, ali kar koli ste, Vi bi bili morali nadpisati svoje svarilno pismo — ne: Vrejevavstvu „Cvetja“ na Kostanjevici, temuč: Svetemu Frančišku Saleziju, cerkvenemu učeniku v nebesih. — Kaj bi Vam on odgovoril na Vaše dokaze iz svetega pisma in starih cerkvenih očetov, tega mi sicer ne moremo vedeti tako do dobrega, ker se ne moremo prav nič meriti z modrostjo, ki jo je on imel ko pobožen škof in učen katoliški pisavec že tu na zemlji, toliko menj si moremo prav misliti tisto, ki jo ima zdaj ko velik svetnik v nebesih. Vender so pa Vaši dokazi taki, da jih že tudi mi se svojo zmerno vednostjo zmagamo, brez posebne težave.

Vi pišete: „Ni li Mozes zapovedal po Božjem povelji pod Sinajsko goro plesalce pomoriti?“ — Mi odgovorjamo: Ne! saj besede „plesavec“ celo ni v vsem svetem pismu. Mozes je zapovedal pomoriti malikova vce, ki so peli in plesali okoli zlatega teleta; pomoriti jih je dal — ne zaradi plesa, temuč zaradi malikovanja. Mozesova sestra Marija je tudi pela in plesala in vse ženske za njo, pa Mozes jih ni dal pomoriti, ker niso pele in plesale teletu na čast, temuč Bogu, v zahvalo za rešenje iz Egipta. (2. Moz. 15, 30.) In David je pred skrinjo zaveze na vso moč plesal; njegova gospa Mihólja ga je z okna pisano gledala in potlej, ko je domov prišel, se je zelo jezila nanj. Bog pa ni kaznil Davida, ker je plesal, temuč njegovo gospo, ki se je zato vjedala: zato ona „ni rodila sinu do dneva svoje smerti“, tako pravi sveto pismo (2. kralj. 6, 23). —

Vi pišete tudi: „Zakaj je zgubil sv. Janez Krstnik svojo glavo? pri kaki priliki?“ — Odgovor: Zavaljo plesa ne! Zgubil jo je po maščevavnosti stare prešuštnice Herodijade.

Nje hči se je s plesom prikupila Herodu, da ji je obljubil, kar bi ga koli prosila, ji da. Ke bi ga bila prosila, postavimo, naj izpusti sv. Janeza Kerstnika iz ječe, da pojde spet pokoro-oznanjevat in kerstit k reki Jordanu, ali mislite, da bi je ne bil vslišal? Bil bi jo, bil, in pa še rajši kaker ko je prosila, kar ji je mati vказala, njegovo odsekano glavo v skledi! Ples je bil pri tisti priliki sredstvo, ki bi se bilo prav tako lahko obrnilo v dober namen, in še z lažjim vspehom kaker v slabi. Da bi bil tisti ples sam na sebi pregrešen, v evangeliju ni zapisano.

Plesa samega na sebi sveto pismo sploh nikjer ne graja, ne v stari, ne v novi zavezi. Pridigar (3, 4), to je sam modri Salomon, pravi celo, da je „čas žalovati in čas plesati“. Opravičeno in torej dovoljeno je oboje, vsako ob svojem času, v nesreči in britkosti žalovanje, plesanje v sreči in veselju.

Edino mesto svetega pisma, ki svari pred plesavko, je v Sirahovih bukvah v 9. poglavju 4. versti, kjer se bere po latinski prestavi tako: „Ne družī se neprenehoma v plesavko in nikar je ne poslušaj, da se ne pogubiš v njeni vspešnosti.*) — Pa, kedo pa je „plesavka“? Ali vsako dekcle, ki semtertja keterikrat pleše? Jaz bi djal, da ne; jaz bi djal, da je plesavka tista, ki zmirom pleše in ki pleše za deuar in živi od plesa. V velikih mestih že v starem veku ni bilo brez takih ženskih in, da se tudi še dandanašnji morejo videti po slovečih gledališčih, to je zadosti znapo. Navadno so take plesavke jako lepe in gosposke, pa premalo bogaboječe „d a m e“, ki vtegnejo neprevidnega človeka ob vse pripraviti. Sveto pismo jako po pravici svari pred njimi. — Da pri tem svarilu res ni misliti na dan današnji navadni društveni ples, pa kaže posebno beseda, ki stoji na tem mestu v gerškem svetem pismu — v hebrejščini Sirahove bukve niso ohranjene, — namreč: „S p e v k o ne bodi skupaj neprenehoma, da se kje ne vjameš v njenih vmetalnostih.“**)) Namestu plesavke se imenuje torej v gerščini p e v k a.

Za gotovo, tudi petje more nevarno biti; ali, ali se sme reči, da je petje sploh nevarno ali prepovedano? — Blizu to velja

*) Cum saltatrice ne assiduus sis nec audias illam, ne forte pereas in efficacia illius.

**)) Μετά ψαλλούσης μη ἐνδελέγξει, μήποτε ἄλλως ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῆς. (Cum cantatrice ne assiduus sis, ne forte capiaris in exercitiis ejus.)

torej tudi o plesu. Petje, godba in ples je v resnici najnaturniši in najstariši izraz veselja, najprej mladosti, potem pa pri nepokvarjenem ljudskem življenju tudi sploh starih in mladih.*)

(Konec prih.)

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo br. Norbert Gregelj, lajik 1. reda sv. Frančiška. † 22. sušca v Nazaretu na Štajerskem; dalje pokojni udje tretjega reda skupščine mariborske: Kunigunda Obrecht od Sv. Magdalene, Marija Klojčnik in Frajdeka † v Celju, Jozefa Stiplovšek od sv. Križa, Jera Furman od Sv. Janža, Marija Raner iz Laitersberga, Juri Kranjec iz Vurberga, Marija Pak od Sv. Barbare, Elizabeta Faneli iz Spodnje Kungote, Neža Muhič iz Hoč, Matevž Juršič od Sv. Jerneja, Ana Ekart iz Cirkovic, Marija Klemensberger od Sv. Petra pri Mariboru, Magdalena Ferlinek od Sv. Petra pri Mariboru, Jozefa Habit iz Kaple, Anton Hartmann iz Kaple, Marjeta Šantelj iz Kaple, Kuna Hernach od Sv. Ožbalta, Aleš Fertinek iz Remšnika; goriške: Alojzija (Frančiška) Buffolini v Goriči, Marija (Angela) Kadenaro iz Breginja, Katarina (Marija) Cusulin v Kerminu, Jakob Peregrin Bevčer iz Rovt, Uršula (Terezija) Uršič iz Kobarida, Marijana (Ana) Munih od Sv. Lucije; Elizabeta (Katarina) Jazbec iz Breginja; libušenske: Uršula (Marija) Brežan; nazarske: Helena (Eliz.) Rop, Valentin (Franč.) Orožel, Helena (Marija) Fonda, Jozefa (Ludovika) Plaznik, Elizabeta (Marija) Vertačnik, Marija (Barbara) Pavlinec, Ana (Marjeta) Cvitel, Agata (Frančiška) Dobnik, Jera (Marjeta) Košir, Elizabeta (Marija) Polenec, Elizabeta (Lucija) Čulk; černiške: Jožef Lojč iz Černič; tomajske: Sofija Furlani.

Nadalje se priporočajo v pobožno molitev: več bolnih tretjerednic; neka oseba za voljno poterpljenje zaradi neke pravde; E. P. in T. Š. za zdravje; M. O. za ozdravljenje; dve osebi, ki ste prisli po hudobiji ljudi v pravdi ob Svoje in dobro ime se priporočate sv. Antonu, sv. Frančišku in sv. Jožefu z

*) Prim. Wetzer u. Welte, Kathol. Kirchenlexikon pod „Tanz.“

namero vslišano molitev v „Cvetju“ razglasiti; P. F. P. v M. priporoča v molitev svojega bolnega očeta; J. P. svojega brata, da bi se poboljšal, nekega terdovratnega moža za razsvitljenje božje in neko ženo za ozdravljenje hude vratne bolezni; neki šumarski delavec v Bosni sebe za ljubo zdravje, svoje otroke in svojo bolno ženo za srečen porod; K. O. sebe in svoje stariše in da bi dobili v faro misijon; T. R. iz Zabukovja; A. Š. sebe in svojega zakonskega tovariša za dar zakonske ljubezni; neka družina, ki je v veliki žalosti; neki grešnik; neki mladenič; neka bolna oseba za poterpežljivost; neki mladenič, da bi se povernil k prejšnji pobožnosti; neka oseba iz Šk. L., da bi ji Bog dal zdravje na duši, na telesu in na umu, da bi mogla zanaprej svoje dolžnosti bolje izpolnjevati kakor jih je do zdaj; M. D. za zdravo pamet, ki jo hoče zapustiti; A. F. za spreobrnitev svojega očeta; neka tretjerednica za zdravje, priporoča tudi svojega sinu; neka žena svojega moža, svoje otroke in sebe; neki gospodar za mir in božji blagoslov v svoji hiši; neka tretjerednica za poboljšanje, poterpežljivost in rešenje od skušnjav; K. K. za zdravje; neka tretjerednica za spreobrnjenje brata in sestre; neka oseba priporoča nekega dečka; neka oseba, na bi nazaj dobili izposojen denar; ravno tako neki mož, ki prosi tudi rešenja od hudih skušnjav; neka tretjerednica za spreobrnjenje moža in zdravje; neka sestra za spreobrnjenje brata; neka žena za ozdravljenje velikoletne bolezni v glavi; J. Ž., da bi bil rešen hude bolezni; neka tretjerednica za ozdravljenje; neki sin priporoča svojo bolno mater; neki stariši svojo posvetno hčer za spreobrnjenje; neka tretjerednica za spreobrnjenje svojega brata.

Zahvala za vslišano molitev.

Iz M e k i n (Kranjsko) 20. febr. 1894.

Zboleli so mi mati na nagloma tako nevarno, da smo jih morali urno prevideti in po človeško soditi, jim skoraj ni bilo več mogoče pomagati. V tej stiski sem se obrnil s zaupanjem do presv. Srca Jezusovega in Marijnega ter ob enem zaobljubil eno sv. mašo ter javno zahvalo s podpisanim imenom v „Cvetji“, če bom

uslišan. In sedaj izpolnim svojo obljubo rekoč: Tisočerna zahvala bodi presv. Srcu Jezusovemu za vse dobrote ter zares materinemu Srcu Marijnemu in sv. Antonu za nenadno pomoč, ker mati so naglo nato zopet okrevali. Tudi v družini potrebah sem v kratkem dobil pomoči od teh dveh najsvetejših Src. Zato, dragi čitatelji „Cvetja“, keder ste v stiski ter od sveta pomoči več ne pričakujete, iščite jo prav z otroškim zaupanjem v Srcu Jezusovemu najboljšega in najusmiljenejšega prijatelja in v Srcu najboljše Matere Marije in došla Vam bo gotova pomoč.

Franc Rihar, župnik.

Iz Volč.

Dolgo sem bolehal. Nazadnje pa sem tako zbolela, da ni bilo upanja, da bi še ozdravela. Z zaupanjem pa smo opravljale moje tovarišice in jaz devetdnevnicu k materi božji svetogorski, sv. Jožefu, sv. Antonu in sv. Frančišku in moje zaupanje ni bilo osramoteno. Obljubila sem pa, da hočem to tudi v „Cvetje“ naznaniti in zdaj spolujem svojo obljubo. Bodi hvala Bogu, čast D. Mariji, sv. Antonu in vsem našim priprošnjikom. Tudi hudo bolnega otroka priporočam v molitev, v varstvo Marije Matere božje in sv. Antona, ker upam, da le na priprošnjo sv. Antona so jenjale nekoliko hude bolečine.

M. J.

Iz Ljubljane 26. sušca 1894.

Z veselim srcem priporočam česčenje naše ljube matere Marije, Zdravja bolnikov, Sv. Antona Pad., sv. Jožefa, sv. Kozme in Damjana in sv. Frančiška, kaker sem obljubil, za podeljeno zdravje. Bolan sem bil hudo, pljuval sem kri in zdravnik se je skoro bal, da se spremeni bolezen v sušico. Mej boleznijo pa berem v „Cvetju“ zahvale za podeljeno zdravje po priprošnji svetnikov. Z zaupanjem se obernem k Mariji in k sv. Antonu Pad. in vsem drugim svetnikom in zdaj sem veliko boljši kaker sem bil in upam, da kmalu popolnoma okrevam, za kar se tudi na tem mestu priporočam v molitev.

Prosrite in bodete prejeli.

Ig. K. iz Š.

M. S. da je bila rešena hudega sovražnika (1 gl. smo obdali za sv. mašo); R. O. za dvakratno vslišanje v veliki potrebi; A. O. za prejeto zdravje; N. M. za zboljšanje v boleznih in premnoge druge milosti; A. K. za ozdravljenje; J. S. za rešenje v večkratnih dušnih in telesnih nevarnostih; A. R. za ozdravljenje materino; nekedo iz P. na Št. za večkrat zadobljene milosti.

(Dalje prih.)

Za *č* in *ž* se *r* na Gorenjskem in nekod tudi na Dolenjskem izgublja: čez za črez, čē'snj'a, čē'da, čē'vāl'j', čē'vō', čē'va za črē'snj'a, črē'da itd.²⁾; žēbē', žē'bāc, žēbāl'j' za žrēbē' itd.³⁾

Zdv izgublja *d*: zvé'čiti, pri Trub. še zdvečiti.³⁾

Pred *o* se *v* spreminja v narečjih v *g*, *v*: *v* mej soglasnikom in *o* ali *ar'* pa izpada: gozd, storiti, tār'd.⁴⁾ Tudi pred začetnim *l* navadno *v* odpada: la's, la'dati (Dalm., zdaj se piše vladati); vender vlē'či, vla'k.

Na koncu besed more stati po staro ali en sam soglasnik, ali tudi *c*, *č*, *šč*, *st* in *zd*; ako bi imela kaka druga dva na konec priti, se postavi vmes *ā* ali *a*: hru'sāk, trēsa'k. Pa zdaj že nismo več tako natančni: liš'p, čē'sp, slu'žb, stra'nk, opō'mb; vender barv, sodb, točk, spričb, opazk itd. se tudi zdaj ne bi imelo pisati.

§. 15. Izpadki in odpadki, dostavki, prestavki in druge spremembe po večini primerov ali vmišljenem korenu.

Brez očitnega vzroka se je že pred 16. stol. začel izpuščati samoglasnik pred čestko *ž* in ako se je spremenila v *re* tudi njen: nihēe' iz niktože: ništār iz ničtore⁵⁾; nikó'gre, nikó'gār, nikó'mre, nikó'mār; ničē'sre⁶⁾, ničē'sār; ničē'mār; ničē'mārān; zani'kārān. V 18. stol. ali semtertja malo prej je nastalo iz kakār, kokār: kō, iz kir, ker: ki, iz kādār bi: kā bi.⁷⁾ Podobno iz bol'j'e: blj'e', bāl'j', iz dal'j'e: dlj'e', dāl'j', nekod celo iz zavoljo: zavlj'e, zavāl'j'.

Vže davno je odpadel končni *i* v 2. ed. os. sedanjega časa (razen *si*)⁸⁾; v 16. stol. se je začelo to goditi tudi v nedoločniku.

ma'ska za ma'čka, pāška za pāčka. Na Štajerskem, semtertja na Primorskem in v 16. stol. tudi na Dolenjskem pa je ohranjen *č*k tudi v prvem primeru: gār'čki, jūna'čki, človē'čki; vender le nēm'ski.

¹⁾ Izpadanje je gorenjsko; na Goriškem se govori čerē'da, čerē'snj'a. Napaka je črešplja, kakor je brati v neki mladini nimenjeni kujižici; ne vem, ali ni morebiti tiska pomota za čvešplja, ker je čēšpa res iz nemške dial. oblike *zueschpe*, prim. tudi češko švestka. Beseda je nastala iz: (prunus) sebastica.

²⁾ Po krivem se piše semtertja žrelo nam. želo; žrē'lo je *Rachen*, *Stachel* je žē'lō.

³⁾ Trajno: dvē'čiti, ponavljavno. predvō'katl *wiederkauen*.

⁴⁾ Dial. zgō'n iz zg'vō'n, z'vō'n, gor, dgor iz dg'vor d'vor, gu'n iz g'vō'ni, vō'ni, ō'ni. — Za hrv. „tvrdka“ bi bila tār'dka za nas že terda zadosti.

⁵⁾ Prim. znani „pī'san ni'strāc“.

⁶⁾ V pisanju zdaj priljubljeno ničesa ne velja, prav kakor ne bi veljalo nigda, nikje namestu: nigdar, nikjer. Nekoliko čudno je pri p. Hipolitu „k ničemra“ (ad nihilum), vender primeri ribn. kajakaja za tja'kaje, ta'nkaja za ta'mkaje itd.

⁷⁾ Kā bi vō'dē'l *wenn ich wüsste*; kō bi vō'dē'l *als ob ich wüsste* in *sobald ich wüsste*. Z našim kā bi prim. slovaško ke bi, ked bi, hrv. kad bi.

⁸⁾ Vže v fris. sp. beremo *zadeneš* t. j. *zadeneš* za prvotno *zadeneši*, vuez t. j. *vēs* (po pisavi tega spominika ne: *vēs*, kar je šo le pozneja po analogiji spremenjena oblika) za prvotno *vēs*. V 3. sp. stoji še po staro *postediš* t. j. *pošē'diš*.

Tudi vže davno je odpadel *-t* (stsl. *-tŭ*) v 3. ed. in mn. osebi sedanjega časa. 3. mn. os. je bila vsled tega prvi ed. enaka. Da se ta neprislika odpravi, se je prva ed. preuredila, bera v: berem, kupujo v: kupujem);¹⁾ *m* je vzeta iz primerov *dam, jēm, vēm, e* iz drugih oseb.²⁾ Ali zdaj je bila prva ed. os. enaka prvi v množini, zgubivši svoj končni *ŭ*, kar spet ni moglo dolgo tako ostati.³⁾ Prvi mn. os. se je torej pristavil *o*, za berem, kupujem (iz stsl. *beremŭ, kupjemŭ*) se je začelo govoriti beremo, kupujemo, kakor v hervaščini; prvi primer imamo v celovškem rokopisu: *odpušča mo*. Ta *o* je v naši slovenščini nekaj posebnega zato, ker se izrekuje čisto (kakor *o* iz *a*) tako tam, kjer se pravi *o* na koncu izgovarja ko *ò*, kakor tudi tam, kjer se nosni *a* na koncu nadomešča z *u* ali *ù* (kakor na Krasu in sploh na Goriškem). Od kod se je vzela ta *o*, ni znano.⁴⁾ (Dalje prih.)

¹⁾ Najdalje (do 16. stol.) se je ohranil stari *o* v 1. ed. os. v besedah verujo in hočo. V 15. stol. (v ljublj. rokop.) imamo tudi še ohranjeno: prošo, obljubijo, odpuščo.

²⁾ Nespremenjeni prvotni obliki so je pristavil *m* v: čom, nečom (Trub.), ben-slov. čon; prim. *dvejuh* (Trub. za *dveju*).

³⁾ V primerih *bi m, jesàm, jēm, vēm, dam, imam* je nastopila ta težava že berž po odpadu končnic *i* in *ŭ*, ali pri *jesàm* in *bi m* se vsled zveze z imeni ali deležniki ni čutila, nam. *vēm* se je v ed. navdušje reklo *v èd è*, z ostalimi mnogimi primeri se je lahko poterpelo.

⁴⁾ Da bi se bil ohranil poleg *ŭ* tudi *o* (in *e* v češčini) iz prvotnega indoevr. jezika, kakor se terdi, to se meni nikakor ne zdi verjetno; tudi ne da bi se bil naredil v davnem času iz starišega *ŭ*, preden je ta mogel odpasti, ker se v fris. sp. v resnici vsi prim. 1. m. os. na *-m* končujejo: *o* je torej pozneje pristavljen in sicer ob času, ko je bila naša slovenščina še v zvezi s hervaščino in serbsčino, ne pa več z ostalimi slav. jeziki, ki so šli v tej reči vsak svojo pot. Dobili pa mislim da smo ta *o* iz italijansčino, kjer je končnika *-mo* iz lat. *-mus*. — Na Koroškem se sliši tudi *dèlamu, vidim u*, kar pa ne kaže, da bi bilo prvotno *dèlam ŭ, vidim ŭ*; polgl. *u* je ali v novè pristavljen, dasi ne vemo od kod bi bil vzeta, ali je pa nastal, kar je morebiti verjetniše, iz *o*. Obliki „*vpjeme*“, „*zdychvgeme*“ v ljublj. rok. (Salve regina) bi mogli stati sicer za *vpijem u, zdihujem u*, vendar ni neverjetno, da ste rabljeni le po vplivu češčine, ki je bila najberž materin jezik duhovnika, ki je napisal to molitev služoč mej našim ljudstvom. Na češki vpliv kažejo zlasti oblike *dòlínje* za *dolíně, dolinà, glagogicze menda* za *klagujóče* in *Jessyasse* za *Ježuša, Jezusa*.

Na znanje!

Ker smo dali 1. zvezek tega tečaja vnovič natisniti, moremo zdaj zopet sprejemati nove naročnike ter jim doposlati vse do zdaj izdane letošnje zvezke.

Nove knjige.

Dvojno kazalo prvih deset letnikov „Duhovnega Pastirja“ 1884—93. Sostavil L. Skufca, župnik. Velja 50 kr. Založila „Kat. buk.“ v Ljubljani. — Za uporabo „Duhovnega Pastirja“ prav dober pripomoček!

Salve Regina ali razlaganje molitve Čašćena bodi Kraljica za smarnično opravilo. Spisal Jožef Kerčon. V Ljubljani, 1894. Založila **Katol. Bukvarna**. Cena v pol usenju 90 kr., v usenju 1 gl., z zlato obrezo 1 gl. 20 kr., po pošti posamezni iztiski 10 kr. več.